

Bar mitsva-firande vid Västra muren.

Rundbrev januari 2007.

Jerusalem den 15 januari 2007

Kära vänner!

Helgerna är över och vardagen har återvänt. Jag hoppas att ni haft många dagar av ljus, värme, vila och återhämtning både till kropp och själ. När ljusstakarna packas ner håller ljuset på att återvända så sakteliga. Här i Jerusalem får man en konkret påminnelse om det varje fredag på förstasidan av Jerusalem Post, där tiden för sabbatens inträde i skymningen annonseras. För en månad sedan stod det 16:02 men i fredags 16:20. Ja, dagarna blir allt längre, eller som man brukar säga i mina hemtrakter vid den här tiden på året: "Nu går vi åt rätt håll." Man kan bara önska att de orden också gäller våra egna liv och världen i stort, inte minst i Mellanösterns konflikthärd.

Apropå förstasidan av Jerusalem Post, känner jag alltid en blandning av nyfikenhet, förväntan och oro var gång jag slår upp den på morgonen. Innerst inne gnager kanske just den frågan om jag ska finna något som tyder på att vi går åt rätt håll. För det mesta finner jag tecken på både det ena och det andra. Idag fick jag emellertid en liten påminnelse om att frågan kanske egentligen är fel ställd, eftersom den så lätt tappar kontakt med verkligheten - den verklighet som har en mycket lång historia.

Bakom kameran finns den öppna platsen med Västra muren.

En artikel handlar nämligen om invasionen av Jerusalem - för nästan 2000 år sedan! "De invaderande romarnas största hinder upptäckt i Jerusalem" lyder rubriken. Artikeln handlar om resultatet av de utgrävningar som gjorts i de västra delarna av den stora öppna plats som leder fram till Västra muren, alltså på gränsen till Judiska kvarteret. Ni som varit där minns nog att Judiska kvarteret ligger mycket högre. Vad man nu

funnit är en klippformation som kan förklara varför det tog den tidens största krigsmakt så lång tid att erövra staden: "Det tog en hel månad för den romerska armén sedan den förstört templet den 9 av tills den erövrat det nuvarande Judiska kvarteret den 10 *elul*..." Gator och fundament beskrivs i detalj. Arkeologernas rapport låter nästan som ett modernt reportage. "Dessa utgrävningar leder oss rakt in i tusentals års historia, skede efter skede, period efter period, i den här stadens historia", står det.

Tragiskt nog handlar denna historia i mycket om människans sällsamma förmåga att riva ned och bygga upp för att sedan åter krossa det som byggts upp, ofta med svåra mänskliga lidanden som följd. Mycket går förvisso hela tiden åt rätt håll, och nya landvinningar görs som verkligen får en att ifrågasätta om "det var bättre förr". Men hittills har vi inte lärt oss historiens läxa tillräckligt för att ändra dess inriktning. Människan är nog djupast sett densamma tiderna igenom, och därför lär de där stora förändringarna som vi längtar efter dröja. "Tyvärr lever vi i en värld där godheten är så mycket svagare än ondskan", säger Cordelia Edvardsson i en erfarenhetsmättad intervju i dagens Svenska Dagbladet (där hon nu slutar som Jerusalemkorrespondent efter 30 år och bortåt 4000 artiklar). Ja, så har det alltid varit, och så kommer det att förbli. Denna historiska realism får dock inte hindra oss att själva göra

Denna bild är tagen från Judiska kvarteret alldeles ovanför utgrävningsplatsen med utsikt över Västra muren, Tempelplatsen och Olivberget.

allt för att gå åt rätt håll och att påverka och förändra tillvaron på det sätt vi kan på den plats vi är ställda.

Det största som hänt mig här i Jerusalem sedan jag sist skrev till er är en inbjudan som jag gläder mig mycket åt. Under min tid som direktor på Svenska teologiska institutet var jag ofta inbjuden till judiska skolor för att berätta om olika aspekter av kristendomen. Igår ringde rektorn på en religiös skola och undrade om jag ville besöka några klasser på högstadiet och gymnasiet. "Det är första gången vi prövar det här, och det är mycket känsligt", förklarade rektorn. När man arbetar med judisk-kristna relationer, kan inget vara viktigare än sådana här möten. Jag minns ju själv vad det betydde för mig att möta levande judendom när jag var stipendiat på Svenska teologiska institutet 1972 och aldrig tidigare ens hade träffat en jude. Det mötet förändrade på många sätt inriktningen på mitt liv.

I mötet med det judiska folket bär man som kristen med sig en lång och mörk historia av antijudiskhet, som på intet sätt får förklaras bort eller förringas. Samtidigt har mycket skett under de senaste 40 åren, som gör att ett nytt kapitel i relationerna mellan judar och kristna håller på att öppnas. Den ömsesidighet i viljan att förstå den andre som denna inbjudan vittnar om är verkligen ett tecken på att vi trots allt "går åt rätt håll". Ett annat sådant tecken är de israeliska grupper som kom till institutets kapell både på juldagen och trettendedagen i samband med kurser om kristendomen i allmänhet och om julen i synnerhet. Visst berör det relativt få, men i det lilla ryms det stora. Min nyårsönskan är att allt fler kristna över hela världen ska inse behovet av att lära sig mer om judendomen och om förhållandet mellan judar och kristna i historia och nutid, och att vi tillsammans ska visa att en förändring är möjlig.

Ingen plats på jorden erbjuder sådana möjligheter till detta som Jerusalem. Men jag vill också nämna en annan stad som inbjuder till många beröringspunkter mellan judar och kristna - Rom. Som jag tidigare meddelat, föreläste jag på Sonia Schlossmans resa till Rom i november. Självt fick jag nu uppleva återseendets glädje, som inte var mindre än det första besökets förtjusning förra våren.

Den här gången innebar resan till Assisi en ny och oförglömlig upplevelse. Det kändes som att få stiga rakt in i Sankt Franciscus' medeltida värld. Någon i gruppen betecknade resan som en "kunskapsresa", eftersom vi hann med så många djupdykningar i judendomens och kristendomens historia och inte minst relationen

Den underbart vackra medeltidsstaden Assisi.

dem emellan i såväl antik som modern tid. Därför har vi nu beslutat att ordna en ny sådan "kunskapsresa". En extra utfärd kommer att gå till staden Pitigliano - en vacker medeltidsstad i Toscana med en lång och intressant judisk historia - som brukar kallas för "Italiens Jerusalem". Resan äger rum när våren står i full blom, närmare bestämt den 14-20 maj. För information och anmälan, kontakta Inger Lindau, Borggatan 6, 263 57 Höganäs; tel.042-331941; inger.lindau@swipnet.se

Den 26 januari reser jag till Sverige, men jag fortsätter efter några dagar till USA. Inbjuden av det katolska ärkestiftet i Denver, Colorado, kommer jag att föreläsa på det teologiska seminariet och bibelskolan. Därefter börjar min föreläsningsresa i Sverige. Programmet finner ni nedan. Jag har endast tagit upp de samlingar som är för allmänheten, så ni är alla välkomna. Som ni ser finns ett namn med telefonnummer på varje plats jag ska besöka. Om ni undrar över något, kan ni bara ringa dit. Jag hoppas få träffa så många som möjligt av er som läser dessa rader.

I mitt förra brev skrev jag om vårt stora behov av regn här i landet. Det behovet har nu delvis stillats även om vi aldrig kan få för mycket av den varan. Strax före Menlösa barns dag fick vi också ett ymnigt snöfall här i Jerusalem, som förvandlade oss alla till menlösa, förtjusta, och kanske också snöbollskastande och snögubbebyggande barn, om än blott för en dag.

Till sist lånar jag de ord som Franciskus av Assisi brukade hälsa människorna med: "Pax et bonum!" - "Frid och allt gott!"

Många varma hälsningar från Jerusalem och Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:

Adress i Sverige: Byvägen 6A, 51994 Björketorp;

Tel. 073-0949504

Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem;

tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4

Program våren 2007

Februari:

- 1 – 13 Föreläsningar i Denver, Colorado.
- 16–17 Helgkonferens i Betlehemskyrkan i Stockholm tillsammans med Göran Lennartsson och Anders Sjöberg. Fredag kl.18.00; lördag kl. 13.00–17.00. Tor Carlid, tel. 08-7987649.
- 18 Föredrag på Samarbetsrådet för judar och kristna kl.15.00 i S:ta Eugenia-kyrkans Stora sal, Kungsträdgårdsgatan 12, Stockholm; Gunnel Borgegård, tel. 0708-184808.
- 20 Föredrag i Avesta församlingssgård, Bruksgatan 1, Avesta, kl.18.30. Birgit Sjungargård, tel. 0226-50140.
- 21 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel i EFS-kyrkan, Luleå, kl.19.00. Inga-Lill Sundström, tel. 0920-80161; 070-6799448.
- 22 Ekumenisk pastorssamling på Mjökuddsgården i Luleå kl.8.30–10.30. Bibelstudium på Församlingssgården i Boden kl.19.00. Kerstin Brännström, tel. 070-5812189; 0921-18985.
- 23 Predikantförbundet i Boden, Församlingssgården, kl.8.00–10.00. Föredrag i Hertsökyrkan (eller Örnäsgården; se predikoturererna), Luleå, kl.19.00. Kerstin Brännström, tel. 070-5812189; 0921-18985.
- 24 En dag om påsken i Stadsökyrkan, Gammelstad. Kl. 10.00-12.00; 13.30-15.30; kl.18.00. Lars Gunnar Ottestig, tel. 070-3144056; 0920-277052.
- 25 Högmässa i Stadsökyrkan, Gammelstad, kl. 11.00.
- 26 Temakväll i Smyrnakyrkan, Haga Kyrkogatan 2, Göteborg, kl.19.00. Fritz Hilliges, tel. 031-7951051; 070-5951051.
- 27 Föredrag i Församlingssgården, Storgatan 28, Ulricehamn, kl.19.00. Pastorsexpeditionen tel. 0321-530030; Carl Sjögren, tel. 0706-713154.

Mars:

- 1 Föredrag i Lindome församlingscentrum, Annestorpsvägen 1, kl.19.15. Joakim Johansson, tel. 031-996864.
- 3 Förmiddag om "Rötter" i St Lundby församlingsshem, Lundbyvägen 12, Gråbo, kl.9.30–12.00. Henrik Tobin, tel. 0302-41102.
- 5–7 Fortbildningskurs på Lärjungagården, Torestorp. Måndag kl. 12.30 – onsdag kl.13.00. Lars-Olof Stomnell, tel. 0340-611553; 0706-182812.
- 10 Laholms kontrakt: kontraktsdag i Eldsberga kyrka och församlingsshem kl.13.00–16.00. Lars Franzén, tel. 035-42557.
- 15 Föredrag i Hörby församlingsshem kl.18.30. Elsa Nilsson, tel. 0415-62155.
- 16–18 Bibelhelg i Örkelljunga:
1) Fredag kl.19.00, Rya församlingsshem, Eket.
2) Lördag kl.15.00, ELM:s missionshus, Valhallavägen 3, Örkelljunga.
3) Lördag kl.19.00, EFS-kyrkan, Talliden 6, Örkelljunga.
4) Söndag kl.10.00, Örkelljunga kyrka.
Gösta Imberg, tel. 070-9360475.